

Nazwa kwalifikacji: **Świadczenie usług opiekuńczych**Oznaczenie kwalifikacji: **Z.05**Wersja arkusza: **X**

*Arkusz zawiera informacje prawnie chronione
do momentu rozpoczęcia egzaminu*

Z.05-X-13.10Czas trwania egzaminu: **60 minut**

Układ graficzny © CKE 2013

EGZAMIN POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE**Rok 2013****CZĘŚĆ PISEMNA****Instrukcja dla zdającego**

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 11 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego.
2. Do arkusza dołączona jest KARTA ODPOWIEDZI, na której w oznaczonych miejscach:
 - wpisz oznaczenie kwalifikacji,
 - zamaluj kratkę z oznaczeniem wersji arkusza,
 - wpisz swój numer *PESEL**,
 - wpisz swoją datę urodzenia,
 - przyklej naklejkę ze swoim numerem *PESEL*.
3. Arkusz egzaminacyjny zawiera test składający się z 40 zadań.
4. Za każde poprawnie rozwiązane zadanie możesz uzyskać **1 punkt**.
5. Aby zdać część pisemną egzaminu musisz uzyskać co najmniej **20 punktów**.
6. Czytaj uważnie wszystkie zadania.
7. Rozwiązania zaznaczaj na KARCIE ODPOWIEDZI długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
8. Do każdego zadania podane są cztery możliwe odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ kratek w KARCIE ODPOWIEDZI:

A	B	C	D
---	---	---	---

9. Tylko jedna odpowiedź jest poprawna.
10. Wybierz właściwą odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą – np., gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

■	B	C	D
---	---	---	---

11. Staraj się wyraźnie zaznaczać odpowiedzi. Jeżeli się pomylisz i błędnie zaznaczysz odpowiedź, otocz ją kółkiem i zaznacz odpowiedź, którą uważasz za poprawną, np.

○●	B	C	■
----	---	---	---

12. Po rozwiązaniu testu sprawdź, czy zaznaczyłeś wszystkie odpowiedzi na KARCIE ODPOWIEDZI i wprowadziłeś wszystkie dane, o których mowa w punkcie 2 tej instrukcji.

Pamiętaj, że oddajesz przewodniczącemu zespołu nadzorującego tylko KARTĘ ODPOWIEDZI.

Powodzenia!* w przypadku braku numeru *PESEL* – seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Zadanie 1.

Utrata poczucia czasu, gubienie się poza domem, a także w nim, trudności w utrzymaniu czystości osobistej i w swoim otoczeniu oraz trudności w odżywianiu, to objawy świadczące o zaburzeniach układu

- A. pokarmowego.
- B. nerwowego.
- C. krążenia.
- D. ruchu.

Zadanie 2.

U 80-letniej podopiecznej chorującej od kilku lat na osteoporozę, niezachowującej zasad bezpiecznego przemieszczania się, istnieje ryzyko wystąpienia

- A. złamania szyjki kości udowej.
- B. zapalenia opon mózgowych.
- C. niedowładu połowicznego.
- D. porażenia mózgowego.

Zadanie 3.

Jakiej natury problem ma podopieczna, która od dłuższego czasu zdawkowo odpowiada na pytania dotyczące jej córki i wnuków, a następnie szybko zmienia temat rozmowy, przy czym wiadomo, że nikt z najbliższej rodziny dawno jej nie odwiedził?

- A. Mieszkaniowej.
- B. Zdrowotnej.
- C. Społecznej.
- D. Bytowej.

Zadanie 4.

Stwierdzenie, że w mieszkaniu podopiecznego panuje coraz większy nieład, a ostatnio różne przedmioty pojawiają się w dziwnych miejscach, np. budzik w lodówce, pozwala na wyciągnięcie wniosku, że podopieczny ma przede wszystkim problem natury

- A. mieszkaniowej.
- B. zdrowotnej.
- C. rodzinnej.
- D. bytowej.

Zadanie 5.

Jeżeli 70-letni podopieczny z chorobą zwyrodnieniową stawów coraz częściej prosi opiekunkę o kupno tabletek przeciwbólowych i od pewnego czasu przestał sam wychodzić na spacer, a dzień spędza głównie przed telewizorem, to planując pracę z nim, opiekunka powinna zwrócić szczególną uwagę na ograniczenia tego podopiecznego związane

- A. z upodobaniem do siedzącego trybu życia.
- B. z bólem przy poruszaniu się.
- C. z niechęcią do aktywności.
- D. z podeszłym wiekiem.

Zadanie 6.

Chora na stwardnienie rozsiane 46-letnia podopieczna od pewnego czasu porusza się wyłącznie na wózku inwalidzkim. Przed chorobą była aktywna i lubiła bawić się w gronie znajomych. Obecnie na propozycje spotkania reaguje wymówkami, przestała przyjmować gości. Opiekunka zauważyła, że coraz częściej zamyka się w pokoju, gdzie najczęściej płacze, jednak odmawia rozmów na ten temat. Zachowanie podopiecznej wskazuje na problem

- A. znudzenia i niechęci do aktywności.
- B. braku empatii i zaniedbywania przyjaciół.
- C. lenistwa oraz folgowania własnym słabościom.
- D. obniżonego nastroju i poczucia braku sensu życia.

Zadanie 7.

Przewlekłe chora podopieczna w średnim wieku, od kilku tygodni przestała zajmować się czymkolwiek w domu, najczęściej spędza czas siedząc sama zamknięta w pokoju; z nikim się nie spotyka i nie chce rozmawiać nawet z dawną przyjaciółką. Kobieta często jest zapłakana, jednak nie chce o tym rozmawiać. W tej sytuacji opiekunka powinna

- A. zmotywować ją do skorzystania z pomocy psychiatry.
- B. zaangażować ją w prace porządkowe w mieszkaniu.
- C. zorganizować jej przyjęcie i zaprosić sąsiadów.
- D. przekonać ją, że tak dalej żyć nie można.

Zadanie 8.

75-letni podopieczny cierpi na nadciśnienie tętnicze i chorobę wieńcową serca. Jest mężczyzną samotnym i najchętniej spędza czas leżąc na kanapie, oglądając sport i wiadomości w telewizji. Mimo otyłości nadal je dużo i tłusto. Bardzo rzadko wychodzi z domu, jest skłócony z sąsiadami. W opisanej sytuacji podopiecznego najistotniejsze są następujące problemy:

- A. nadmiar jedzenia, jednostajność rozrywek, bardzo wysokie ceny leków.
- B. rzadkie kontakty z ludźmi, przeżywanie silnych emocji podczas oglądania telewizji.
- C. mała aktywność fizyczna, niezdrowe odżywianie się, zaburzone relacje interpersonalne.
- D. zbyt mała liczba interesujących programów w telewizji, wysokie ceny żywności, nieodpowiednie sąsiedztwo.

Zadanie 9.

Samotny mężczyzna, chory na nadciśnienie tętnicze i chorobę wieńcową serca rzadko wychodzi z domu. Jego pasją są gry komputerowe i przed komputerem spędza większość dnia. Lubi jeść tłuste mięsa, zwłaszcza wieprzowinę; w jego diecie praktycznie nie występują warzywa i owoce. Unika spotkań towarzyskich, a z sąsiadem, z którym utrzymuje sporadyczne kontakty, zwykle popada w konflikty. W tej sytuacji opiekunka powinna zadbać

- A. o gotowanie mu ulubionych potraw oraz częstsze odwiedziny sąsiedzkie.
- B. o poszerzenie repertuaru gier komputerowych i unikanie kontaktów z sąsiadem.
- C. o aktywność fizyczną podopiecznego i zmianę nawyków żywieniowych oraz poprawę stosunków sąsiedzkich.
- D. o dotrzymywanie podopiecznemu towarzystwa podczas gier komputerowych oraz kontrolowanie ilości spożywanego jedzenia.

Zadanie 10.

Opiekunka ma obowiązek przygotowywania obiadów dla niepełnosprawnej podopiecznej chorej na cukrzycę. Mieszkanie jest schludne, jednak skromnie wyposażone, nie ma lodówki oraz innych podstawowych sprzętów AGD, a meble wymagają naprawy lub wymiany. Większą część renty podopiecznej pochłaniają wydatki na lekarstwa i żywność. Spostrzeżenia te świadczą o tym, że podopieczna ma niezaspokojone potrzeby

- A. społeczne.
- B. zdrowotne.
- C. psychiczne.
- D. materialne.

Zadanie 11.

Wybierając miejsce ustawienia w pokoju łóżka dla osoby przewlekle chorej leżącej, opiekunka powinna przede wszystkim wziąć pod uwagę

- A. wystrój pokoju.
- B. upodobania podopiecznej.
- C. wygodę wszystkich domowników.
- D. potrzeby pielęgnacyjne podopiecznej.

Zadanie 12.

Podopieczna, kobieta w średnim wieku, chora na stwardnienie rozsiane czuje się bardzo osamotniona w swojej chorobie. Jest matką samotnie wychowującą dwójkę dorastających dzieci. Nie chce ich dodatkowo obarczać rozmowami o swoim pogarszającym się stanie zdrowia. Rodzina mieszka w dużym mieście wojewódzkim. W tej sytuacji wskazane jest nawiązanie przez opiekunkę kontaktu

- A. z grupą wsparcia dla osób z SM.
- B. z najbliższym domem pomocy społecznej.
- C. z dalszą rodziną podopiecznej i jej znajomymi.
- D. z lekarzem rodzinnym zajmującym się podopieczną.

Zadanie 13.

Podopieczna jest starszą, samotną osobą utrzymującą się z renty inwalidzkiej. Od pewnego czasu znacznie pogorszył się stan jej zdrowia. Powinna systematycznie zażywać lekarstwa, ale ich kupno przekracza jej możliwości finansowe. Co w tej sytuacji powinna zrobić opiekunka?

- A. Kupować lekarstwa za swoje pieniądze.
- B. Zorganizować akcję charytatywną na zakup lekarstw.
- C. Pomóc napisać prośbę do ośrodka pomocy społecznej o dofinansowanie zakupów leków.
- D. Udać się do swojego lekarza i nakłonić go do wypisania innych, tańszych leków dla podopiecznej.

Zadanie 14.

Opiekunka świadczy usługi wobec podopiecznej mającej 65 lat, która ma wyraźną nadwagę, cierpi na cukrzycę i nadciśnienie tętnicze. Od wielu lat prowadzi siedzący tryb życia, który tłumaczy bólem nóg. Wystąpienie których objawów powinno zaniepokoić opiekunkę i skłonić ją do niezwłocznego wezwania pogotowia ratunkowego?

- A. Obniżony nastrój, ból gardła.
- B. Ból w klatce piersiowej, niepokój.
- C. Ból nóg przy chodzeniu, rozdrażnienie.
- D. Senność, niechęć do aktywności, małomówność.

Zadanie 15.

Podopieczna parząc herbatę, oparzyła dłoń wrzątkiem. W tej sytuacji opiekunka powinna w pierwszej kolejności

- A. wezwać pogotowie ratunkowe.
- B. nałożyć jałowy opatrunek na ranę.
- C. posmarować ranę maścią na oparzenia.
- D. schłodzić dłoń pod zimną, bieżącą wodą.

Zadanie 16.

Opiekunka po przyjeździe do podopiecznej, chorującej od kilku lat na chorobę wieńcową, stwierdza, że starsza pani jest przestraszona, blada, spocona i skarży się na silny, dławiący ból w klatce piersiowej, promieniujący wzdłuż kończyny górnej lewej. Co powinna zrobić opiekunka wobec podopiecznej, oczekując na pogotowie ratunkowe?

- A. Podać do picia szklanekę zimnej wody, położyć ją w łóżku, włączyć telewizor na ulubiony program.
- B. Pozwolić podopiecznej, by pochodziła po pokoju, uspokoić zapewniając o swojej obecności, poczytać książkę.
- C. Posadzić w pozycji ułatwiającej oddychanie, zapewnić dostęp świeżego powietrza i zachęcić do spokojnego, głębokiego oddychania.
- D. Podać leki przeciwbólowe, które zwykle zażywa podopieczna, pomóc jej wygodnie ułożyć się w łóżku, przykryć kocem i obserwować podopieczną.

Zadanie 17.

Jeżeli podopieczny ma krwotok z nosa, to opiekunka w celu zatamowania krwawienia powinna zalecić mu, by

- A. położył się na wznak i uciskał skrzydełka nosa.
- B. w pozycji siedzącej pochylił głowę do przodu.
- C. wydmuchał nos i odchylił głowę do tyłu.
- D. założył do nosa tampon tamujący.

Zadanie 18.

Zasadą obowiązującą opiekunkę uczestniczącą w podawaniu podopiecznym leków jest

- A. przestrzeganie czasu, dawki, postaci i kolejności podania.
- B. uwzględnianie ich upodobań co do dróg przyjmowania.
- C. samodzielne regulowanie dawek i dróg podawania.
- D. stosowanie zamienników o podobnym działaniu.

Zadanie 19.

W przypadku choroby Alzheimera bardzo ważne jest, by opiekunka właściwie zaadaptowała otoczenie do potrzeb podopiecznego. Przestrzeń wokół chorego powinna być

- A. ograniczona do zamkniętego pokoju podopiecznego, by się nie zgubił.
- B. bardzo jaskrawo oświetlona, by wyraźnie widoczne były wszystkie sprzęty.
- C. bezpieczna, niezmienna i przestronna, by podopieczny mógł swobodnie poruszać się.
- D. tak zorganizowana, by dostarczać podopiecznemu nowych bodźców i niespodzianek oraz umożliwiać wizyty licznych gości.

Zadanie 20.

Opiekunka została poproszona przez podopieczną, poruszającą się o kulach o pomoc przy kąpieli. Łazienka jest oddalona od pokoju podopiecznej, a w korytarzu prowadzącym do łazienki jest otwarte okno. Która z zasad wykonywania czynności higienicznych w tej sytuacji powinna być zastosowana przez opiekunkę?

- A. Poinformowania o zamierzonym zabiegu higienicznym.
- B. Reagowania na okoliczności związane z otoczeniem.
- C. Punktualności i dokładności wykonania zadania.
- D. Zrozumienia dla obaw podopiecznej.

Zadanie 21.

Opiekunka ma zamiar wykonać u starszego niepełnosprawnego pana, który właśnie obudził się z drzemki, toaletę całego ciała w łóżku. Którą z zasad wykonywania czynności higienicznych w tej sytuacji powinna zastosować w pierwszej kolejności?

- A. Poinformowania podopiecznego o zamierzonym zabiegu higienicznym.
- B. Punktualności i zachowania kolejności czynności przy myciu ciała.
- C. Reagowania na okoliczności związane z otoczeniem.
- D. Zastosowania środków ochrony osobistej.

Zadanie 22.

Opiekunka wykonując podopiecznemu toaletę ciała w łóżku, powinna zachować następującą kolejność mycia:

- A. plecy, pośladki, brzuch, podmycie, kończyny dolne.
- B. brzuch, podmycie, plecy, pośladki, kończyny dolne.
- C. plecy, brzuch, pośladki, kończyny dolne, podmycie.
- D. brzuch, plecy, pośladki, kończyny dolne, podmycie.

Zadanie 23.

Podczas zmiany pieluchomajtek opiekunka stwierdziła zaczerwienienie okolicy krocza podopiecznej. W tej sytuacji w pierwszej kolejności należy

- A. zastosować na skórę środek ochronny.
- B. zastosować wietrzenie pośladków.
- C. założyć suche pieluchomajtki.
- D. podmyć podopieczną.

Zadanie 24.

Do wykonania toalety całego ciała chorego w łóżku, opiekunka powinna użyć:

- A. dwóch ręczników, dwóch myjek.
- B. jednego ręcznika, fartucha ochronnego.
- C. jednego ręcznika, jednej myjki, fartucha.
- D. dwóch ręczników, myjki, fartucha ochronnego.

Zadanie 25.

W celu realizacji potrzeby wydalania podopiecznemu, który jest unieruchomiony w łóżku, ale ma zachowaną kontrolę zwieraczy, opiekunka powinna zastosować

- A. basen i kaczkę.
- B. krzesło toaletowe.
- C. cewnik zewnętrzny.
- D. pieluchę anatomiczną.

Zadanie 26.

Częsta zmiana pozycji ciała w łóżku, stosowanie udogodnień, zabezpieczenie skóry przed zanieczyszczeniem i maceracją, są konieczne dla podopiecznej leżącej, aby zapobiec

- A. zeszywnieniu stawów.
- B. zapaleniu płuc.
- C. odleżynom.
- D. zakrzepom.

Zadanie 27.

W przypadku pacjentki obłożnie chorej, opiekunka powinna namawiać ją do kilkakrotnego w ciągu dnia głębokiego oddychania w dobrze przewietrzonym pokoju, zmiany pozycji ciała i odkasływania. Te czynności wykonywane przez podopieczną są elementem profilaktyki

- A. odleżyn.
- B. odparzeń.
- C. zapalenia żył.
- D. zapalenia płuc.

Zadanie 28.

Dokładna toaleta podopiecznej, staranne osuszanie i izolowanie sąsiadujących fałdów skórnych, ich wietrzenie oraz stosowanie zasypek wysuszających, to profilaktyka

- A. otarć naskórka.
- B. zakrzepów.
- C. odparzeń.
- D. odleżyn.

Zadanie 29.

W przypadku starszej podopiecznej, która od lat choruje na cukrzycę, opiekunka powinna dbać, by stosowała ona dietę

- A. dla rekonwalescentów.
- B. dla diabetyków.
- C. bezglutenową.
- D. ogólną.

Zadanie 30.

Dla osób w podeszłym wieku i rekonwalescentów opiekunka powinna przygotowywać posiłki w oparciu o dietę

- A. śródziemnomorską.
- B. bezglutenową.
- C. lekkostrawną.
- D. ogólną.

Zadanie 31.

Opiekunka zajmuje się podopieczną, której stan zdrowia w ostatnich tygodniach pogorszył się. Podopieczna ta spędza w domu całe dnie, mimo że dotąd bardzo lubiła wychodzić na spotkania w gronie przyjaciół, co bardzo dobrze wpływało na jej samopoczucie. W tej sytuacji najlepszym systemem wsparcia psychicznego będzie dla niej grupa

- A. przyjaciół.
- B. samopomocy.
- C. wolontariuszy Domu Pomocy Społecznej.
- D. wsparcia w Środowiskowym Domu Samopomocy.

Zadanie 32.

Opiekunka od niedawna zajmuje się starszą panią, która robi wrażenie skrytej, jest małomówna. Na zadawane pytania odnośnie swoich zainteresowań odpowiada milczeniem, wydaje się nie mieć sprecyzowanych upodobań. W tej sytuacji organizując zajęcia należy

- A. narzucić jej określony sposób spędzania czasu wolnego, licząc, że wkrótce go polubi.
- B. nie podejmować żadnych szczególnych działań i czekać aż podopieczna sama zacznie sobie organizować czas.
- C. rozmawiać z podopieczną tak długo, aż się na coś zdecyduje i tłumaczyć jej, że nie można żyć aktywnie bez zainteresowań.
- D. oferować różne formy aktywności dostosowane do możliwości podopiecznej i rozwijać te, które sprawiają jej najwięcej przyjemności.

Zadanie 33.

Najwłaściwszą formą spędzania czasu wolnego przez podopiecznego z chorobą Alzheimera, który w ostatnim czasie czuje się bardzo zagubiony w otaczającej go rzeczywistości, jest

- A. oglądanie wspólnie z opiekunką filmów akcji, których dotąd nie widział.
- B. przeglądanie rodzinnych albumów w towarzystwie opiekunki.
- C. słuchanie różnorodnej muzyki nadawanej w radio.
- D. czytanie przez niego książek, które dobrze zna.

Zadanie 34.

Podopiecznym opiekunki jest leśnik, który po urazie kręgosłupa długo był unieruchomiony w łóżku. Teraz ma na tyle dużo sił, że może już siedzieć. Właśnie otrzymał wózek inwalidzki. Która z podanych metod terapii zajęciowej będzie dla niego szczególnie atrakcyjna?

- A. Plastykoterapia.
- B. Choreoterapia.
- C. Biblioterapia.
- D. Silwoterapia.

Zadanie 35.

Opiekunka w swojej pracy coraz częściej spotyka się z podopiecznymi ze schorzeniami neurologicznymi. Która metoda terapii zajęciowej przyniesie najlepsze efekty dla ich zdrowia fizycznego?

- A. Ergoterapia.
- B. Ludoterapia.
- C. Kinezyterapia.
- D. Plastykoterapia.

Zadanie 36.

Opiekunka pomaga podopiecznej chorej na stwardnienie rozsiane. Kobieta ubolewa nad tym, że pomimo stosunkowo młodego wieku, musi korzystać z jej pomocy; coraz częściej czuje się bezużyteczna i nikomu niepotrzebna, zwłaszcza, że wcześniej była bardzo aktywna zawodowo. Jaka forma organizowania czasu wolnego byłaby dla niej szczególnie wskazana?

- A. Grupowa.
- B. Publiczna.
- C. Świetlicowa.
- D. Indywidualna.

Zadanie 37.

Podopieczna z chorobą Alzheimera uskarża się opiekunce, że po mieszkaniu chodzi ktoś obcy, co bardzo ją niepokoi. Obcą osobą okazała się być sama podopieczna, która widząc swoje odbicie w lustrze nie rozpoznawała w nim siebie. Opiekunka, chcąc pomóc kobiecie i przywrócić jej poczucie bezpieczeństwa, powinna

- A. wyjaśnić jej, że w lustrze widzi przecież siebie.
- B. zasłonić lub zdjąć w mieszkaniu wszystkie lustra.
- C. zignorować problem, bo w tym stadium choroby podopieczna nic nie zrozumie.
- D. udawać, że wierzy podopiecznej i symulować wykonywanie telefonów na policję.

Zadanie 38.

W celu przeprowadzenia biblioterapii, opiekunka powinna przygotować:

- A. książki, nożyczki, wycinanki, klej.
- B. książki, fotografie, płyty, grafiki.
- C. płyty, albumy, wiklinę, kredki.
- D. karton, włóczkę, klej, płyty.

Zadanie 39.

Planując czas wolny podopiecznej, na którą szczególnie dobrze wpływa biblioterapia, opiekunka powinna uwzględnić

- A. rysowanie martwej natury.
- B. relaksację przy muzyce.
- C. wyplatanie koszyków.
- D. głośne czytanie.

Zadanie 40.

Starsza pani skarży się opiekunce na swoją samotność i chce z nią spędzać więcej czasu na rozmowach. Ta, zatrudniona przez Polski Komitet Pomocy Społecznej, ma wielu innych podopiecznych i ograniczenia czasowe. Jakie rozwiązanie powinna zaproponować podopiecznej?

- A. Zwiększenie liczby rozmów, kosztem czynności pielęgnacyjnych.
- B. Nawiązanie współpracy z wolontariuszami, którzy pracują na rzecz aktywizacji osób starszych.
- C. Zwiększenie czasu na terapię zajęciową, kosztem czasu pracy u innych podopiecznych, którzy nie mają takich problemów.
- D. Dłuższy czas pracy u podopiecznej z przeznaczeniem na terapię, za dodatkowe wynagrodzenie finansowe w ramach nieformalnej umowy.